

ХУЛОСАИ

комиссия экспертии шурои диссертатсионии 6D.KOA-067-и назди Институти забон ва адабиёти ба номи Рӯдакии АМИТ ба диссертатсияи Чуракулзода Умрон Шодикул дар мавзуи “Хусусиятҳои лексикӣ-сохтории истилоҳоти иқтисодӣ дар забони тоҷикӣ (дар асоси маводи ҳуҷҷатҳои меъёрии соҳаи иқтисодӣ ва луғатномаҳо)”, ки барои дарёфти дараҷаи илмии номзоди илмҳои филологӣ аз рӯйи ихтисоси 10.02.00. – **Забоншиносӣ (10.02.01 – Забони тоҷикӣ)** пешниҳод шудааст.

Диссертатсияи Чуракулзода Умрон Шодикул дар бораи хусусиятҳои маъноӣ ва сохтории истилоҳоти иқтисодӣ бар мабноси забони тоҷикӣ баҳс мекунад. Аҳаммияти ин кори диссертатсионӣ, қабл аз ҳама, аз он иборат аст, ки баъди ба даст овардани истиқлол дар ҳама арсаҳо зарурат пеш омад, ки истилоҳоти соҳавӣ, аз ҷумла ҳуҷҷатгузории расмии соҳаи иқтисоди миллӣ ба забони давлатӣ ва дар сатҳи касбӣ мутобиқ карда шавад. Бинобар ин, то кунун доир ба забони ҳуҷҷатҳои меъёрии иқтисодӣ, хусусиятҳои луғавию морфологии он кори илмии алоҳида анҷом дода нашудааст. Арзишу аҳаммияти рисолаи мавриди гуфтугӯ дар он аст, ки ошкор кардани хусусиятҳои луғавию сохтории ҳуҷҷатҳои меъёрии иқтисодӣ дар заминаи таҳлили маводи зерсоҳаҳои он: омор, андоз, бонк ва дигар бахшҳо, аз ҷумлаи мавзӯҳои мубрами ин кори таҳқиқӣ мебошад. Аз ин зовия, дар ин кор саъй шудааст, ки моҳияти забони ҳуҷҷатҳои меъёрии иқтисодӣ ва истилоҳоти он то андозае таъйин гардида, моҳиятан арзишнок ва судманд доништа мешавад,

Навоварии илмии диссертатсия дар он зоҳир меёбад, ки он дар забоншиносии тоҷик, хусусан дар самти таҳлили хусусиятҳои луғавию сохтории ҳуҷҷатҳои меъёрии иқтисодӣ кӯшиши нахустин ба ҳисоб меравад. Инчунин, дар рисола дар масъалаҳои таҳқиқи хусусиятҳои луғавию сохтории ҳуҷҷатҳои меъёрии иқтисодӣ (дар асоси ҳуҷҷатҳои меъёрии иқтисодӣ ва луғатномаҳо) ва истилоҳоти иқтисодӣ вобаста ба вижагиҳои сохторию маъноии истилоҳоти иқтисодӣ, баромад, тавсиф ва таснифи вожаҳо ва истилоҳот аз ҷиҳати мавзӯӣ дар ҳуҷҷатҳои меъёрии

иқтисодӣ ва луғатҳои соҳавӣ бори аввал мавриди таҳқиқ ва пажӯҳиш қарор гирифтаанд.

Маводи диссертатсия ва дастовардҳои илмӣ таҳқиқро, ки дар баррасии масъалаҳои назарӣ ва омӯзиши хусусиятҳои луғавию сохтории ҳуҷҷатҳои меъёрии иқтисодӣ муҳим ва мубрам арзёбӣ мегардад, метавон дар таҳияи ва танзими луғатномаҳои иқтисодӣ, ҳуҷҷатҳои меъёрии иқтисодӣ, таълиму тадриси забони тоҷикӣ дар риштаи иқтисодӣ, навиштани китобҳои дарсии забони тоҷикӣ барои факултетҳои иқтисодӣ ва таълими курсҳои махсус истифода кард.

Диссертатсия ба талаботи бандҳои 31-33 ва 35-и Тартиби додани дараҷаҳои илмӣ, ки бо қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30-юми июни соли 2021, таҳти №267 тасдиқ шудааст, мувофиқ мебошад. Саҳми шахсии довталаби дарёфти дараҷаи илмиро дараҷаи дарки масъалаҳои дар диссертатсия баррасишуда, натиҷаҳо ва хулосаҳои асосии кор, муқаррароти ба ҳимоя пешниҳодшуда ва мустақил ифода шудани нуқтаи назари ӯ нисбат ба мавзӯи таҳқиқ таъйид мекунад.

Мавзӯ ва мазмуни таҳқиқи диссертатсионӣ бо шиносномаи ихтисоси 10.02.00. – Забоншиносӣ (10.02.01. – Забони тоҷикӣ) мутобиқ мебошад.

Натиҷаҳои асосӣ, хулосаҳои таҳқиқ ва тавсияҳои муаллиф дар 5 мақола, ки аз ин шумора 3 номгӯӣ он дар маҷаллаҳои илмӣ тақризшавандаи Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ба таъъ расидаанд, инъикос ёфта, бо мазмун ва мавзӯи диссертатсия бевосита алоқаманд аст. Автореферати диссертатсия ва мақолаҳои нашрқадаи унвонҷӯ фарогири мазмуну муҳтавои диссертатсия мебошанд. Мақолаҳои илмӣ интишорёфтаи муаллиф ва теъдоди маводи чопшуда ба талаботи бандҳои 34 ва 35-и Тартиби додани дараҷаҳои илмӣ мувофиқат менамоянд.

Дар диссертатсияи Ҷуракулзода Умрон Шодиқул истифодаи мавод бидуни ишора ба муаллиф ё маъхаз ба назар намерасад. Ин аз риоя шудани банди 37-и Тартиби додани дараҷаҳои илмӣ гувоҳӣ медиҳад.

Дар хулосаи диссертатсия дастовардҳои таҳқиқ ва моҳияти масъалаҳои меҳварӣ зикр ёфта, дурнамои мавзӯи кори диссертатсионӣ

таъйин шудааст. Аҳаммияти таҳқиқ, навовариҳои илмӣ диссертатсия ва арзиши амалии онро ба назар гирифта, комиссияи экспертӣ ба чунин хулоса омад, ки диссертатсияи Ҷурақулзода Умрон Шодиқул кори таҳқиқии анҷомёфта буда, ба талаботи Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ҷавобгӯ мебошад ва онро барои дарёфти дараҷаи илмӣ номзади илмҳои филологӣ аз рӯйи ихтисоси 10.02.00 – Забоншиносӣ (10.02.01 – Забони тоҷикӣ) ба ҳимоя пешниҳод кардан мумкин аст.

Комиссияи экспертӣ дар асоси банди 60-и Тартиби додани дараҷаҳои илмӣ пешниҳод менамояд:

1. Ба номи диссертатсияи Ҷурақулзода Умрон Шодиқул тағйирот ворид карда шавад ва дар шакли «Хусусиятҳои лексикӣ-сохторӣ истилоҳоти иқтисодӣ дар забони тоҷикӣ (дар асоси маводи хучҷатҳои меъёрии соҳаи иқтисодӣ ва луғатномаҳо)» аз рӯйи ихтисоси 10.02.00 – Забоншиносӣ (10.02.01– Забони тоҷикӣ) дар ҷаласаи шурои диссертатсионии БД. КОА-067-и назди Институти забон ва адабиёти ба номи Рӯдакии АМИТ тариқи овоздиҳии ошкоро ба ҳимоя қабул гардад.

2. Комиссияи экспертӣ муҳаққиқони зеринро, ки корҳои илмӣ-таҳқиқашон ба ихтисоси 10.02.00 – Забоншиносӣ (10.02.01 – Забони тоҷикӣ) мувофиқатдоранд, ба ҳайси муқарризони расмӣ пешниҳод менамояд:

- **Қосимов Олимҷон Ҳабибович** – д.и.ф., профессори кафедраи забоншиносӣ ва рӯзноманигории Донишгоҳи байналмилалӣ забонҳои хориҷии Тоҷикистон ба номи Сотим Улуғзода;

- **Амлоев Аминҷон Ятимович** – номзади илмҳои филологӣ, муаллими калони кафедраи забони тоҷикии Донишгоҳи славянии Россия ва Тоҷикистон.

3. Ба сифати муассисаи пешбар МДТ “Донишгоҳи давлатии Бохтар ба номи Носири Хусрав” пешниҳод мешавад.

4. Барои гузоштани эълони ҳимоя, матни диссертатсия ва автореферати он дар сомонаҳои Институти забон ва адабиёти ба номи

Рӯдакии АМИТ ва Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти
Ҷумҳурии Тоҷикистон иҷозат дода шавад.

5. Барои чопи автореферат бо ҳуқуқи дастнавис ва тавзеъ
гардидани он ба суроғаҳои таъйиншуда иҷозат дода шавад.

Раиси комиссияи эксперти:

доктори илми филология,
узви шурои диссертатсионӣ

Назарзода С.

Аъзои комиссияи эксперти:

доктори илми филология,
узви шурои диссертатсионӣ

Раҳматуллозода С.

доктори илми филология,
узви шурои диссертатсионӣ

Нуров П.

“ 28 ” ноябр 2024 с.